

10-12-2010

Η πολεοδομική ανασυγκρότηση του κέντρου της Αθήνας με άξονα την Πανεπιστημίου

Η Αθήνα του 19^{ου} και των αρχών του 20ού αιώνα πρότεινε μνημειακούς δρόμους και επιβλητικά κτίρια, συνδέοντας την εποχή μας με παλιότερες αποχές, και σε ένα βαθμό το πέτυχε, στη λεωφόρο Πανεπιστημίου τουλάχιστον. Η «Τριλογία» του Πανεπιστημίου, της Ακαδημίας και της Εθνικής Βιβλιοθήκης αρθρώνεται με άλλα σπουδαία κτίρια σε μια γραμμική συνέχεια από την πλατεία του Συντάγματος ως την πλατεία της Ομόνοιας. Εκεί συνοψίζεται η αστική συμπίκνωση των μοντέρνων χρόνων. Η σύγχρονη βίωσή της στον κάθετο άξονα της Κοραή, από την Κλαυθμώνος ως το πολιτιστικό κέντρο του Δήμου Αθηναίων, αναδεικνύει το επίκεντρο μιας συνάντησης που έχει πολιτικό, κοινωνικό και ιστορικό χαρακτήρα. Σε αυτή την Πανεπιστημίου εστιάζεται τώρα μια πολεοδομική πρόταση με όραμα που επιχειρεί να δώσει νέα πνοή σε όλο το κέντρο της πόλης και στις περιμετρικές γειτονιές.

Η Πανεπιστημίου θα ενταχθεί σε ένα πολεοδομικό και αρχιτεκτονικό δακτύλιο που θα συνδέσει περιοχές κατοικίας με τον περίπατο των αρχαιολογικών χώρων με τα μεγάλα αρχαιολογικά μουσεία της πόλης και τα ισχυρά πεδία της σύγχρονης πολιτιστικής και εμπορικής δραστηριότητας. Η παρέμβαση αυτή εντάσσεται στη συνέχεια του μεγάλου προγράμματος της Ενοποίησης των Αρχαιολογικών Χώρων και της πεζοδρόμησης της οδού Πανεπιστημίου, που είναι θεσμικά προγραμματισμένη από το Ρυθμιστικό του 1985. Η λειτουργική ανασύνθεση μιας συνεχούς γραμμικής πορείας και η ανάδειξη των πολεοδομικών και αρχιτεκτονικών χαρακτηριστικών της θα επιτύχει τον επαναπροσδιορισμό του ευρύτερου κέντρου. Στην ενιαία αυτή πορεία συνδέονται το Μουσείο της Ακρόπολης και η Διονυσίου Αρεοπαγίτου με τη Βασιλίσσης Αμαλίας, ο Εθνικός Κήπος και το Ζάππειο, το Σύνταγμα και την οδό Πανεπιστημίου, που συνεχίζεται από την Πατησίων στο Πολυτεχνείο και το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, ενώ στρέφεται από την Ομόνοια στο Μοναστηράκι, το Θησείο και την ευρύτερη περιοχή της Ακρόπολης.

Στο πρόγραμμα περιλαμβάνεται ανασχεδιασμός και ανάπλαση με κύριο χαρακτηριστικό την αναβάθμιση της κίνησης των πεζών στους άξονες :

- της Βασιλίσσης Αμαλίας, από τη συμβολή της με τη Διονυσίου Αρεοπαγίτου ως το Σύνταγμα,
- της Πανεπιστημίου, σε ένα εύρος ζώνης που εκτείνεται από τη Σταδίου ως την Ακαδημίας,
- της Πατησίων, από την Ομόνοια ως το Αρχαιολογικό Μουσείο και την πλατεία Αιγύπτου.

Παράλληλα, η Πανεπιστημίου δεν θα πάψει να διαχειρίζεται σημαντικές ροές μετακινήσεων, προσπέλασης και διάσχισης του κέντρου, αλλά αυτές θα περιοριστούν στη δημόσια συγκοινωνία αποκλειστικά. Στην Πανεπιστημίου θα διέρχεται μόνο η γραμμή του τραμ, που θα συνεχίσει την πορεία του από την Πατησίων στα Άνω Πατήσια, παραλαμβάνοντας μεγάλο επιβατικό φόρτο των κεντρικών αυτών συνοικιών.

Στο πλαίσιο των αναγκαίων κυκλοφοριακών ρυθμίσεων, προβλέπεται η αντιστροφή της φοράς κυκλοφορίας στις Ακαδημίας και Αγίου Κωνσταντίνου, η δημιουργία μικρών δακτυλίων για τη διαχείριση της κυκλοφορίας οχημάτων ΙΧ και συγκοινωνιακών μέσων στον κεντρικό πυρήνα, και ο ριζικός εξορθολογισμός και ανασχεδιασμός της δημόσιας συγκοινωνίας στην κατεύθυνση βελτίωσης της εξυπηρέτησης του κέντρου για κατοίκους, εργαζόμενους και επισκέπτες.

Η πλατεία της Ομονοίας θα μετατραπεί σε πραγματική πλατεία, με την πεζοδρόμηση του οδοστρώματος από την Πατησίων ως τη Γ΄ Σεπτεμβρίου.

Η ευρύτερη αυτή παρέμβαση στην καρδιά της Αθήνας στηρίζεται σε ένα πρόγραμμα αποτροπής της διαμπερούς κυκλοφορίας από το κέντρο της πόλης με ταυτόχρονη ενίσχυση της δημόσιας συγκοινωνίας, του περπατήματος και του ποδηλάτου, με τελικό σκοπό την ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση της προσπέλασης του ευρύτερου κέντρου, με την ενίσχυση της παρουσίας κατοίκων και επισκεπτών. Η Πανεπιστημίου θα γίνει η πιο ζωντανή γειτονιά της πόλης, στο εμπορικό πρωί και στο βράδυ του ελεύθερου χρόνου. Ταυτόχρονα, το κέντρο της Αθήνας θα διεισδύσει, με άξονα την Πατησίων, στη ζώνη κατοικίας που αγκαλιάζεται από την Κυψέλη, το Γαλάτσι και την Αχαρνών.

Η πολεοδομική αυτή παρέμβαση θα έχει καταλυτική σημασία για τη συλλογική αντίληψη της κεντρικότητας και θα μεταβάλει μεσοπρόθεσμα τη συνολική εξέλιξη του κέντρου της Αθήνας. Εντάσσεται στην Πολιτική του Οργανισμού Αθήνας για το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής, που έχει τελικό στόχο το 2020. Η αρχιτεκτονική διαμόρφωση θα προκύψει από διεθνή διαγωνισμό με στρατηγικό στόχο να αποτελέσει το σύστημα Σύνταγμα – Πανεπιστημίου – Ομόνοια μια γραμμική πλατεία πρότυπο για όλη την Ευρώπη. Το έργο θα υλοποιηθεί κατά τμήματα και σε παράλληλες φάσεις έτσι ώστε να έχει τις μικρότερες δυνατές επιπτώσεις στην καθημερινή και εμπορική ζωή της πόλης. Το γενικό συντονισμό του συνόλου του έργου θα έχει η Αττικό Μετρό, ενώ την ευθύνη του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού θα έχει η ΕΑΧΑ. Η συνολική κυκλοφοριακή και πολεοδομική διερεύνηση υποστηρίζεται από δύο Ερευνητικά Προγράμματα που ανέθεσε το ΥΠΕΚΑ στο ΕΜΠ, με τίτλους: «Διερεύνηση της δυνατότητας αποκλειστικής χρήσης της Πανεπιστημίου για Δημόσιες Συγκοινωνίες» και «Μεταλλασσόμενοι χαρακτήρες και πολιτικές στα κέντρα πόλης Αθήνας και Πειραιά», με Επιστημονικούς Υπεύθυνους τους καθηγητές Ματθαίο Καρλαύτη και Παναγιώτη Τουρνικιώτη.

Η νέα Πανεπιστημίου θα λειτουργεί από το 2014 και οι πολίτες θα μπορούν να περπατούν από τους Στύλους του Ολυμπίου Διός ως την Ομόνοια, το Μουσείο και πίσω στο Θησείο, με τη μνήμη να προβάλλεται αισιόδοξα στο μέλλον της συλλογικής μας συνείδησης.